

MEZTELEN EMBER

Rossz érzés van bennem, hogy kiteszlek mindennek. Persze az is igaz, hogy fogalmam sincsen, ez a minden mit takar, mert nem tudom, hogy holnap mit fogok majd leírni, ha egyáltalán bármit is leírok. Viszont közöd van hozzám. Vagy inkább: közünk van egymáshoz, és szerintem, amikor ezt olvasod, sok mindentről egyáltalán nem tudsz. Még csak azt sem mondanám, hogy mindaz, amiről nem tudsz, az jelentős. Mégis azt érzem, jó lenne, ha tudnál ezekről. Például arról, hogy hol voltam akkor, amikor mindaz történt, amit itt leírok. Mi vett körül, kik jártak be hozzám, meg arról, hogyan is kerültem oda.

Egy fehér falú kórházi szoba volt. Már mint eredetileg fehér, aztán inkább szürkés árnyalatú lett. Készítettem egy fotót is a fekhelyemről, mit látok akkor, ha nem fordítom el a fejemet semerre sem. Mintha egy üres papírlapot fotóztam volna le. Egészen olyan, mint itt az ölemben a monitorom. Egy üres oldal, amire még nem írtam rá semmit. De mégsem. Mert a monitor csillog, és a szövegszerkesztő mindenféle ikonja is látható. Ez rossz hasonlat volt. Csak az jutott eszembe, hogy párhuzamot vonok az üres fal és az üres lap között. Mindenesetre a lényeg, hogy szörnyen festenek ezek a falak, ha költőien akarnám mondani, némi képzavarral élve, mert éppen hogy nem festenek sehogy. Szürkék, és ennél rosszabb szín nem létezik, csak talán akkor létezne, ha az ilyen falak mindenhol, mondjuk, világoszöldek lennének. Ez alatt azt értem, hogy nem a szürke az, ami önmagában nyomasztó. Mi tesszük azzá, akik érzékeljük az ilyen nyomasztó helyeken, mint ez. Vagyis valószínűleg nem a fal hat rám nyomasztóan, hanem én szuggerálok bele a magam nyomottságát, és így, ha a példánál maradok, akkor is ugyanilyenek lennének ezek a falak, ha világoszöldek lennének, nem pedig szürkék. Ilyen különösök ezek a falak, látod. Ilyeneken gondolkodom közöttük. Meg amikor rájuk visszaemlékezem.

Amúgy nem mindig ugyanabban a szobában voltam. Rakosgattak ide-oda az osztályon. Furcsa, hogy osztálynak hívják. Remélem, te is csak olyan értelemben ismered ezt a szót, ahogyan a suliban használjuk. Nem voltam végig bezárva. Először csak négy hétre mentem, legalábbis kezdetben ennyit mondtak, de végül akármelyik szobába kerültem, a falak ugyanilyenek voltak. Erről jut eszembe, én

nem vagyok az a szobák között mászkálós fajta, hogy átmenjek csak úgy akárkihez, leüljek mellé, aztán elkezdjem mondani az életem történetét. Mert mi köze annak a másíknak hozzám, nemde? Mások idejöttek pont így, gurítják magukkal azt a póznát a gyógyszeres üveggel, amik engem azokra a bokához láncolt vasgolyókra emlékeztetnek, amit a kőfejtő rabokra tettek régen. Idejönnek, leülnek, és elkezdnek beszélni. Persze ravasz módon az egészet valami alibikérdéssel kezdik, hogy úgy tűnjön, mintha igazából én érdekelném őket, miközben csak egy jogsalap kell nekik ahhoz, hogy elmondják az életüket. Ebben a helyzetben pedig én vagyok az a másík, és teljes bizonyossággal meg tudom állapítani, hogy semmi közöm ehhez a történehez, következésképpen az enyémmnek sem hozzájuk.

De az is teljesen nyilvánvaló, hogy ők ebben velem nem értenének egyet, különben nem jönnének ide. A feltételes mód meg arra vonatkozik, ha tudnák azt, hogy ez a véleményem. Ehhez viszont meg kellett volna szólalnom, amit nem tettem meg, mert szívesen megteszem valahol Berlin és Hamburg között egy vonaton, ha például sír mellettem egy nő. Akkor megkérdezem, mi a baj. Mert egyfelől jó dolog megismerni valakit, másfelől azért érdekel is a történet a könnyek mögött. Abban biztosan rejtőzik valami rendkívüli. Ott meg, azon a helyen, azon az osztályon pont az a helyzet, hogy nem kérdés, mi a gond. Az a gond, hogy ott vagyunk, ott meg az a normális, vagyis nincsen benne semmi rendkívüli. Ettől érdektelen. Nem szerettem az ilyen helyzeteket, és magam csodálkoztam a legjobban, milyen könnyörtelenül tudtam hallgatni. Ez nem túlzás, van ebben valami könnyörtelen, ebben az ignorálásban. Én is éreztem ezt akkor, amikor orvosokkal beszéltem, csak ők nem ilyen szótlan módon teszik, meg valójában nem ignorálnak, csak éppen nem engednek be az életükbe. Védik magukat, úgy, ahogyan én, és pont ezért nem is bántott, mert én is ezt a mechanizmust követtem. Még azt is mondhatnám, együttérzek velük abban, hogy nem akarnak együtt érezni velem. Viszont látni azt, amikor elsomfordál mellőlem egy ismeretlen, aki megérezte rólam, hogy nem érdekel engem az ő sorsa, azért az kellemetlen érzés, belátom. Nem tudtam másként tenni, még akkor sem, ha tudom magamról, hogy nekem is kell, szörnyen kell az a másík szoba azzal a másík emberrel, aki meghallgat, még akkor is, ha nincsen közöm hozzá. Hiszen most is mit csinálok. Pont ezt, mondom magam neked. Csak te nem vagy itt mellettem.

Aztán odajött hozzám valaki azzal a kérdéssel, hogy szóba állok-e vele. Közben mosolygott. Meglepődtem ezen. A kérdés és a mosoly kombinációján. Mert ez a mondat egyértelműen provokáció volt. A mosoly vagy inkább olyan kuncogásféle meg kedvesnek tűnt. Rögtön hozzáfűzte azt is, hogy csak azért kérdezi, mert

itt már beszélnek, hogy én nem állok szóba senkivel. Ő meg ezen buzdult fel, hogy megkérdezze, vele szóba állok-e. Ekkor nekem filmjelenetek villantak be. Amikor odamennek az aktuális helyen, amely rendszerint börtön, ritkább esetben kórház, vagy ha mindenképpen egészségügyi intézmény, akkor zárt osztály, szóval odamennek a zöldfülű kollégához, hogy jól elmagyarázzák neki, mi a dörgés ezen a helyen. Ez az érzés motoszkált bennem, ódzkodtam az elcsépelte helyzettől, nem volt kedvem eljátszani a zöldfülűt. *Szóba állsz velem*, így kérdezte. Letegett egyből. Ez itt biztosan így megy, gondoltam, rögtön megvan a pertu, biztos amiatt, hogy mind egy cipőben járunk. Ez hasonlat, merthogy ott papucsot hord mindenki. Kivéve engem, mert én olyan tájékozatlanul érkeztem, hogy papucsot nem vittem, pedig az igazán fontos, az egyik legfontosabb dolog. A sok vénába nyomott gyógyszer oldószere hamar távozik, állandóan ki kell menni vécére. És nem elég, hogy ügyetlen voltam ezzel a gyógyszertartó póznával, a cipőmmel is szerencsétlenkednem kellett, mert csak a fél kezemet használhattam, a másiktól lógott ki a cső, és utáltam, ha meghúzódik. Elég hamar rájöttem erre, így pedig arra is, hogy ebben az értelemben stimmel a képlet: tényleg zöldfülű voltam. Nevelésesen. Mellette a szófukarságom egyenesen röhejessé tehetett az ottaniak szemében. Talán ezért jött oda hozzám az a srác is azzal a különös mosolyával az arcán. Talán nem is maga miatt jött, hogy meghallgassam a történetét. Az is lehet, hogy már olyan régóta volt ott, hogy elmesélte már egy csomószor, már maga is unta, és érdekesebb volt neki is egy ilyen lúzerszerűség, amilyennek én tűnhettem. Ezekre a dolgokra gondoltam, azt hiszem, amikor megszólított, de nem mondtam el neki persze, csak annyit nyögtem ki, hogy persze, mármint: *persze*, szóba állok. Bár nem tudom, miért így jött ki a számon. Hiszen *pont nem persze*, hogy szóba állok valakivel. Ez ennek a beszélgetésnek a kiindulási alapja. *Hány hét*, tette fel az alapkérdést, ami arra vonatkozik, hogy hány hetes kezelésre érkeztem, ennyit már én is megtanultam addigra. Meg azt is, hogy aki négy hétre jött, az azt jelenti, hogy rögtön a maximummal indít, aztán utána majd meglátjuk, mi lesz. Négyhetesnek lenni azt jelenti, hogy most egy ideig ne tervezz semmit az életedben. Körülvesznek sokan négyhetesek, akik már nyolcadik hetesek, ezt a számot meg mindig fel kell szorozni minimum hárommal. Mert egy hét az intenzív terápia. Azzal úgy hazavágnak, hogy utána két hét arra megy rá, hogy összeszedd magad annyira, hogy jöhessen a következő hét. Lehet három hét is a regenerálódás. Szóval ez a jövővényeknél az első fontos infó. Talán úgy gondolják, hogy nem érdemes összehaverkodni egy kéthetessel. Azok szerencsésnek minősülnek, hamar eltűnnek, vissza

az életbe, az ember meg magára marad a harmadik héten. Ennyi időre minek kötni valami barátságfélést?

Mondtam, hogy négyhetes vagyok. Ez pedig az első hét harmadik napja. Neki ez a második hete, mondta ő, ezt én ki nem találtam volna, mert már rendesen kopasz volt, ahogyan ott mindenki. Ezért is lógtam ki nagyon. A vörös göndör hajamra minden nővér aranyos megjegyzéseket tett, nem vitás, hogy ritka arrafelé az ilyen. Annyi tehát kiderült, hogy nem egy nagy veterán, mégis, jóval előrébb van nálam. Túl van egy kezelésen, már a másodikat gyúrta, vagy őt gyúrta a második, ez is nézőpont kérdése. *Áttét? Van, de lehetne rosszabb is, azt mondja az orvos,* mondtam ezeket, és itt értem el oda, hogy én is kérdeztem tőle, hogy neki van-e. *Van hát,* neki viszont lehetne jobb is, ő így fogalmaz, de hozzáteszi azt is, hogy emiatt szerinte ő sokáig fog itt maradni, mert neki már rendesen rámászott a tüdejére. Mondta ezt, és közben végig mosolygott, és ekkor már rájöttem, hogy ő egy ilyen folyton mosolygós ember. Vannak ilyenek. Ráadásul az ő mosolya olyan huncutféle, kópés, és ahogyan ez a mosoly ült az arcán, miközben arról beszélt, hogy úgy került már ide be, hogy vért köhögött fel, ez az egész olyan groteszk lett nekem, hogy nem tudtam, hogy a harmadik napja belém pumpált anyag tette-e vagy ez a beszélgetés, de éreztem, hogy hánynom kell. Megrémültem, mert nem tudtam, hova. Kifutni lehetetlen ezzel a póznával, papucs nélkül, és talán látta ezt rajtam az éppen arra járó ápolónő, egyszer csak előkapott egy kórházi műanyag tálat, aminek olyan az alakja, mint azoknak a régi palamedencéknek, amikben lubickoltunk kiskorunkban. Odatolta az orrom alá, én pedig megfeszültem, de úgy, hogy egy szempillantás alatt kivert a víz. Az jutott eszembe, hogy nem is a verejték csapódik ki rajtam, hanem a szégyen, hogy ez lett a bemutatkozásomból, hogy nem is kellett volna megszólalnom, mert ha koncentrálok csendben, akkor talán kibírom hazáig. A srác nem zavartatta magát, lesütötte a szemét, nem nézett rám. Voltaképpen ez a tapintat kifejeződése volt, aztán mikor elmúlt ez a kisebb rohamom, és a nővér kiment a tállal a mosdóba, hátradőltem. Ő ekkor nézett fel, és úgy folytatta a mondókáját, mintha mi sem történt volna. Gipszkartonozik, sok a meló, neki meg kell a pénz, így nem ment el orvoshoz. Mivel a rendelésnek mindig vége, mire leteszi a munkát. Meg úgy volt vele, hogy nem fájt neki semmi, amikor meg fájt, arra nem gondolt, hogy annak köze van ahhoz a kis csomóhoz ott, mert az teljesen máshol van. Csak amikor jött a véres köhögés, kért egy szabadnapot. Azóta meg már minden napja szabad, mert a második ilyen szabadnapján már műtötték is. Ezt kuncogva mondja, mármint a szabadnapot, mert a halál

faszának kellene az ilyen szabadnapok. Ezt nem ő mondta így, nem használ csúnya szavakat, csak valahogy nekem esik jól leírni ebben a formában, mert valójában én is csak leírom, ki sosem mondok ilyet. (Voltaképpen ez mocsokság a részemről, hogy ezt adtam a szájába, amit nem is mondott, visszavonom, bár ez meg így teljesen hülyeség, ha vissza akarnám vonni, fognám, és kitörölöm a szövegből, nem is tudnád, hogy leírtam, mégis itt hagytam, talán mert egyszerűen jólesik ez a ronda beszéd, kicsit könnyebbnek érzem magam tőle, viszont arra is gondolok, hogy az sem szép dolog a részemről, hogy neked beszélek így, pont nem így kellene hozzád beszélnem.)

Ez a mosolygós srác tulajdonképpen idegesített ezzel a mosollyal, mégpedig azért, mert mélyről jött neki. Mondom, olyan folyton mosolygós ember, én meg ezt egyszerűen nem tudom hova tenni. Minek mosolyog ott, ahol nincsen semmi mosolyogni való, neki meg aztán pláne, ezzel a tüdővel. *Ez a gond, ez a tüdő, mert amit lebetett, azt már kivágták* belőle, de a tüdőt azt nem lehet csak úgy kinyiszszantani, mint más dolgokat, és – ezt már kicsit szomorúan mondta – ezért nem is látja, hogy mikor mehet vissza dolgozni. Pedig nagyon kellene, mert nem fogják tartani a helyét, aztán kereshet majd valami mást, holott szereti ezt a mostani munkát. Csinált már annyi dolgot az életben, és el is kezdett mondani párat.

Rájöttem, hogy rosszul gondoltam. Ő is csak azért jött, hogy elmondja a maga történetét. Mégis, nem volt különösebben rossz hallgatni. Ugyanis amikor ezekről a korábbi melóiról mesélt, az tényleg mesélés volt. A történetének a keretet nem az az ottani világ adta, hanem ez a kinti világ, ahonnan mi ott mind kikököcsültünk. Mesélt, én meg azon kaptam magam, hogy jó hallgatni. Hogy katona volt imitt, csajozott amott, melózott megint máshol. Elég vagabund figurának tűnt ez alapján, mígnem elérkeztünk a mostansághoz, ahol kezd megállapodni. Van egy kis háza, ezt már a csajával vette, sőt, ez a lány már a felesége, ezért is kell az a fix meló, meg a kissrác miatt. Amikor ezt meghallottam, szóltam közbe, hogy *neked gyereked van*, neki pedig elkezdett csillogni a szeme. Benne volt abban minden, de leginkább mégis az apai büszkeség, bármilyen elcsépelten hangzik is ez. Ezen meg én azért lepődtem meg, mert amikor mondta, hogy van egy sráca, akinek a neve is olyan, hogy biztos őtőle kapta, mert olyan *a-büszke-apa-fia* név, szóval akkor nekem összefacsarodott a szívem. Nem mertem megkérdezni, hogy mekkora, de ő elárulta, hogy lassan kétéves. *Annyi mindent tud már*, és a felesége otthon van vele, a pénzük meg fogy, szóval kellene a meló. Az volt a legrosszabb az egész sztorijában, hogy ennek a srácnak egyáltalán eszébe se jut az, hogy onnan már nem megy vissza dolgozni. Jóllehet én nem vagyok egy szakértő, de azt tudom, hogy

az én szénám sem állt a legjobban, az övé viszont még keszekuszább volt. Mégsem láttam rajta semmit, ami arról árulkodott volna, hogy kezdene rákészülni valami végzetesre. Úgy beszélt, mintha azért szurkolna, hogy ne késsen túl sokat a vonata, vagy hogy, mondjuk, időre sikerüljön leadni valami papírt, egy támogatási kérelmet vagy ilyesmit. Semmi nem utalt arra, hogy ezt az egészet úgy fogná fel, mint egy kibaszott élethalálharcot. Tényleg nem tudom, hogy én dramatizáltam-e túl, vagy a többiek veszik félvállról. Nem tudom. De a gyerek az egy rossz szorzó ebben a képletben.

Végül is beszélgettünk, ez kerekedett ki belőle. Be is mutatkoztunk egymásnak, rendes srác. Jólesett a találkozás, mert akkor abban a pár napban senkivel nem beszélgettem úgy, hogy ne rólam legyen szó. Ez végre üdítő kivétel volt, minden bizonnyal emiatt mászkálnak ott az emberek egymáshoz, mégiscsak jó dolog a beszélgetés, még akkor is, ha a tervek szerint nem szándékoztam belesimulni abba a közegbe. Vagy mondjuk úgy, asszimilálódni. Persze van a terv, meg van az, ami lesz belőle, és ez is talán ugyanúgy pusztán fizika, mint minden más, hogy az entrópia növekszik, a gázmolekulák elkezdik egyenletesen kitölteni a rendelkezésükre álló teret, és én is bekapcsolódtam szépen lassan annak a helynek a vérkeringésébe, még ha olyan mesterséges módon is csupán, mint ahogyan a branül is az én vénámra csatlakozott.

*Szilágyi Kata borítóterve
A Palócföld 70 képzőművészeti pályázaton II. helyezést elért alkotás*